

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA TEHNICĂ DIN CLUJ-NAPOCA, CENTRUL UNIVERSITAR NORD BAIA MARE
1.2 Facultatea	LITERE
1.3 Departamentul	ȘTIINȚE SOCIO-UMANE, TEOLOGIE, ARTE
1.4 Domeniul de studii	ARTE VIZUALE
1.5 Ciclul de studii	LICENȚĂ
1.6 Programul de studii / Calificarea	ARTE PLASTICE – PICTURĂ
1.7 Forma de învățământ	IF – învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	ESTETICA ARTELOR VIZUALE	Codul disciplinei	APP 41.00
2.2 Titularul de curs	Cadru didactic asociat dr. Tiberiu ALEXA (Tiberiu.ALEXA@ssuta.utcluj.ro)		
2.3 Titularul activităților de seminar / laborator / proiect / practică	-		
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	1
2.6 Tipul de evaluare	C		
2.7 Regimul disciplinei	Categorie formativă		
	DF		
	Opționalitate		
	DOB		

3. Timpul total estimat

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care:	3.2 Curs	3	3.3 Seminar	-	3.3 Laborator	-	3.3 Proiect	-	3.3 Practică	-
3.4 Număr de ore pe semestru	42	din care:	3.5 Curs	42	3.6 Seminar	-	3.6 Laborator	-	3.6 Proiect	-	3.3 Practică	-
3.7 Distribuția fondului de timp (ore pe semestru) pentru studiu individual și evaluare:												
(a) Evaluare												3
(b) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe												15
(c) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platforme electronice de specialitate și pe teren												8
(d) Pregătire seminarii / laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri												5
(e) Tutoriat												2
3.8 Total ore studiu individual și evaluare (suma (3.7(a))...3.7(f))							33					
3.9 Total ore pe semestru (3.4+3.8)							75					
3.10 Numărul de credite							3					

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Istoria Artei 1; Istoria Artei 2, Istoria Artei 3, Istoria Artei 4
4.2 de competențe	Stăpânirea noțiunilor științifice și conceptelor teoretice specifice artelor europene ale antichității, evului mediu, modernității timpurii și modernismului.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența la curs (conform Regulamentului ECTS). Sală dotată cu tehnică de calcul, proiector, ecran. Dotări individuale cu aparatură electronică pentru desfășurare online (în caz de nevoie).
5.2. de desfășurare a seminarului / laboratorului / proiectului	-

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	- Elaborează cadrul de cercetare artistică - Monitorizează progresele din domeniul artelor - Contextualizează activitatea artistică - Studiază obiecte de artă
Competențe transversale	- Gândește critic - Dă dovadă de dorință de învățare

7. Rezultatele așteptate ale învățării

Cunoștințe	Abilități	Responsabilitate și autonomie
C1. Studentul/absolventul identifică și recunoaște influențele de natură artistică, de design, estetică sau filosofică.	A1. Studentul/absolventul creează și interpretează operele artistice și de design, selectându-le în funcție de specializare.	R1. Studentul/absolventul încadrează activitatea sa într-o anumită tendință care poate fi de natură artistică, de design, estetică sau filosofică.
C2. Studentul/absolventul definește activitatea artistică și/sau de design - teorii, principii și tehnici din domeniul Arte vizuale.	A2.1. Studentul/absolventul selectează conceptele definitorii creației sale artistice și/sau de design pentru adaptarea creației în contexte diferite;	R2.3. Studentul/absolventul analizează evoluția tendințelor artistice și de design, se consultă cu experți din domeniu, participă la evenimente;
C3. Studentul/absolventul definește și descrie viziunea artistică și de design, abordările artistice, de design și de proiectare.	A3.1. Studentul/absolventul justifică propria abordare artistică și de design;	R3.1. Studentul/absolventul analizează activitatea anterioară și experiența universală și proprie, identificând componentele semnăturii creative;
C10. Recunoașterea operelor de artă, sub aspectul apartenenței la un stil, perioadă sau autor; Descrierea operelor de artă, sub aspectul elementelor de limbaj plastic.	A10.1 Analiza, examinarea și raportarea la cultura domeniului. A10.2 Gestionarea informației și formarea deprinderilor de comunicare vizuală, artistico-plastice.	R10. Identificarea și valorificarea eficientă a resurselor și a tehnicilor de învățare pentru propria dezvoltare.

8. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

8.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea și apropierea unor elemente de analiză și interpretare estetică și filosofică a artei, și operarea minimală cu acestea. Dezvoltarea abilităților analitice, a gândirii procesual istorice și critice, a cunoașterii conceptelor elementare de estetica artei, respectiv
---------------------------------------	--

	dezvoltarea capacității de exprimare verbală/scrisă întrebunțând terminologia și limbajul de specialitate, prin intermediul muncii cu principalele surse de documentare și vizuale specifice disciplinei.
8.2 Obiectivele specifice	1. asimilarea unui vocabular al comunicării vizuale; 2. familiarizarea studenților cu elementele conceptologice de bază ale esteticii și de filosofia limbajului plastic, cu formele, respectiv structurile de concepere și percepere a operei de artă plastică; 3. familiarizarea studenților cu elementele de teorie a limbajului plastic, cu conceptele e; 4. familiarizarea studenților cu problematica raporturilor formă/conținut în conceperea, perceperea și interpretarea teoretică a operei de artă contemporană. 5. efectuarea unui antrenament al percepției, dezvoltarea sensibilității în legătură cu evoluția istorică a modelelor artistico-estetice specifice artei europene moderne și contemporane. 6. evaluarea/analiza comparată a produselor de artă plastică specifice marilor modele artistice ale perioadei studiate – cu accente preponderente aplicate domeniului picturii.

9. Conținuturi

9.1 Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații
INTRODUCERE ÎN ESTETICA ARTEI Definirea disciplinelor: filozofia – estetica – arta. Prezentarea conceptelor de bază și a raportului de incluziune artă – estetică – filozofie.	3		
CONSTITUIREA PRODUSULUI/PATRIMONIULUI DE ARTĂ ȘI A CIRCUITULUI GENERATOR DE EXPERIENȚE ESTETICE Premise: relația Realitate – Artă (natură – tehnică – artă); raporturile: realitate obiectivă – realitate subiectivă / adevăr obiectiv – adevăr subiectiv; raportul: știință (cunoaștere științifică) – artă (cunoaștere artistică); raporturile: obiect/produs comun – obiect/produs artistic (estetic); obiect artistic (estetic) – subiect artistic (estetic)	3	• expuneri teoretice – frontale și interactive; • demonstrații practice (proiecții PPT);	
Componentele și configurația circuitului generator de experiență estetică: „realitatea”; „creatorul” și „viziunea creatorului asupra lumii”; „produsul/patrimoniul de produse de artă”; „viziunea artistică”; „consumatorul” și „viziunea estetică asupra artei; circuitul generator de experiență estetică și particularitățile sale (caracterul sistemic; caracterul structurat; raporturi și relații între componentele circuitului	3	• analize prin dialog interactiv cu studenții; • experimente prin exerciții practice (proiecții PPT și analize aplicate/studii de caz) impuse în cadrul unor teme	
Creatorul – identitate specifică și condiționări	3	• vizite la muzee, expoziții	
Opera/produsul de artă și patrimoniul produselor de artă: geneza; efectuarea actului de creație; motivația: „nevoia de reflectare”; caracterul ambivalent rațional/irațional al reflectării prin artă; semnificația duală istorică/transistorică a actului de reflectare prin artă; straturile „nevoii de reflectare” și funcțiile îndeplinirii „nevoii de reflectare”: adaptare / adecvare / afirmare; arta și constituirea produsului/patrimoniului de produse de artă ca expresie a răspunsurilor individului/speciei la „presiunea nevoii de reflectare” prin instrumentele de cunoaștere artistică; experiența estetică și de filosofare prin artă / asupra artei –	3	vizitare expoziții și muzee virtuale	

9.1 Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații
procese specializate în urma constituirii circuitului generator prin ciclul de creare – promovare – receptare a produsului/patrimoniului de produse de artă;			
Patrimoniul de produse de artă constituirea patrimoniului; piramida valorilor (lucrare/operă/capodoperă); patrimoniul artistic / patrimoniul cultural național / patrimoniul universal; stratificarea patrimoniului (tipuri, genuri, specii artistice); funcția de depozitar al experiențelor estetice (ale creatorilor); funcția de sistem deschis către potențialul consumator și posibilul act de receptare; Consumatorul/receptorul: – identitate specifică și condiționări	3		
PROBLEME/TEME ESTETICE ALE CONSTITUIRII PRODUSULUI/PATRIMONIULUI DE ARTĂ ȘI A ALE CIRCUITULUI GENERATOR DE EXPERIENȚE ESTETICE Esteticul artistic: obiect și subiect estetic; formă și conținut; valoare estetică; actele trăirii estetice	3		
Principalele categoriile estetice	3		
Structura și procesualitatea creație artistice: reflectare – reprezentare – receptare; originea artei; momentele constituirii produsului/operei de artă; determinațiile artei; comunicarea artistică; cunoașterea artistică.	3		
Semnificația filosofică a artei	3		
PRINCIPALELE MATRICI ESTETICE MODERNE ȘI CONTEMPORANE stil – curent – direcție– mișcare	3		
Modelele estetice ale secolului al XIX-lea (modelul romantic; modelul realist; modelul impresionist; modelul naturalist; modelul simbolist)	3		
Modelele estetice ale secolului al XX-lea (modelele avangardiste „clasice”; modelele avangardiste interbelice; modelele avangardiste târzii;	3		
Postmodernismul	3		
Total ore:	42		
Bibliografie: Dicționare și antologii de documente: Gheorghe Achiței și colectivul, <i>Dicționar de estetică generală</i> , Editura Politică, București, 1972. Mircea Popescu și colectivul, <i>Dicționar de artă. Forme, tehnici, stiluri artistice</i> , Editura Meridiane, București, vol. I – 1995; vol. II – 1998. Didier Julia, <i>Larousse. Dicționar de filosofie</i> , Editura Univers Enciclopedic, București, 1996. Jean Cassou, <i>Panorama des arts plastiques contemporains</i> , Gallimard, Paris, 1960. Kristine Stiles, Peter Seltz, <i>Theories and Documents of Contemporary Art. A source Book of Artists' Writings</i> , University of California Press, Berkeley-New York-London, 1996 C. Fierăscu, Gh. Ghiță, <i>Mic dicționar îndrumător în terminologia literară</i> , Editura Ion Creangă, București, 1979. Charles Harrison, Paul Wood, Jason Gaiger (editori). <i>Art in Theory. 1815–1900. An Anthology of Changing Ideas</i> , Blackwell Publishers, Oxford–Malden, 1998. Charles Harrison, Paul Wood, Jason Gaiger (editori). <i>Art in Theory. 1900–1990. An Anthology of Changing Ideas</i> , Blackwell Publishers, Oxford–Malden, 1993. Mario de Micheli, <i>Avangarda secolului XX</i> , Editura Meridiane, București, 1968. Mircea Popescu și colectivul, <i>Dicționar de artă. Forme, tehnici, stiluri artistice</i> , Editura Meridiane, București, vol. I – 1995; vol.II – 1998 Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, <i>Dicționar de simboluri</i> , Editura Artemis, București, vol. I-III, 1995			

9.1 Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații
Tratate și lucrări de sinteză: Vasile Morar, <i>Estetica. Interpretări, texte, studii</i> , Editura Universității din București, 2008. Vasile Morar, <i>Estetica. Interpretări și texte</i> , Universitatea din București, [versiune electronică ebooks] decembrie 2003, acces online la http://ebooks.unibuc.ro/filologie/morar/cuprins.htm . Dabney Townsend, <i>Introducere în estetică</i> , Editura All, 2007. Alexandru Dima, <i>Domeniul esteticii</i> , Editura Universitatea «Alexandru Ioan Cuza», Iași, 1999. Tudor Vianu, <i>Estetica</i> , Editura Orizonturi, București, f.a.. Tudor Vianu, <i>Filosofia culturii și teoria valorilor</i> , Editura Nemira, București, 1998. Pierre Bourdieu, <i>Regulile artei</i> , Editura Univers, București, 1999. Nathan Knobler, <i>Dialogul vizual</i> , Editura Meridiane, București, vol. I-II, 1983. Guido Morpurgo-Tagliabue, <i>Estetica contemporană - o ancheta</i> , Editura Meridiane, București, vol.I – II, 1976 Theodor Lipps, <i>Estetica, contemplarea și artele plastice</i> , Editura Meridiane, București, vol.I – II, 1987. Rosario Assunto, <i>Peisajul și estetica</i> , Editura Meridiane, București, vol.I – II, 1986. Ruxandra Garofeanu, Dan Hăulică, Paul Gherasim, <i>Artistul și Puterea. Ipostaze ale picturii românești în perioada 1950-1990</i> , Centrul Cultural «Art Society», București, 2012			
Lucrări tematice și monografice: Constantin Aslam, <i>Curs de estetică. Paradigme ale artei și frumosului. O perspectivă istorică și sistematică</i> , Universitatea Națională de Artă, București 2006 [versiune electronică accesibilă online în format P.D.F. descărcabil: http://www.caslam.ro/docs/curs_estetica.pdf . Benjamin H. D. Buchloh, „Conceptual Art 1962–1969: From the Aesthetic of Administration to the Critique of Institutions”, în <i>October</i> , vol. 55, 1990 [„fall” / numărul de iarnă], pp. 105-140, © -MIT PRESS Journals, Cambridge, MA, USA, 2007 [traducerea românească în revista <i>Ideea. Artă+Societate</i> , nr. 25/2006 – versiune online: http://ideea.ro/revista/?q=ro/node/40&articol=451 , la 17 august 2012] Roman Ingarden, <i>Studii de estetică</i> , Editura Univers, București, 1978. Antonio Banfi, <i>Filosofia artei</i> , vol. I–II, Editura Meridiane, București 1984. René Huyghe, <i>Dialog cu vizibilul</i> , Editura Meridiane, București, 1981. Tiberiu Alexa, „Stratigrafia culturală – un model alternativ de abordare a evoluției artelor în epocile modernă și contemporană”, p. 172-177: în Universitatea de Nord Baia Mare, Facultatea de Litere – Catedra de Filozofie-Teologie-Arte, <i>Buletin Științific. Fascicola Filozofie-Teologie-Arte, Fascicula Filozofie-Teologie-Arte, Seria A, vol. XV, 2005</i> , Editura Universității de Nord, Baia Mare, 2005, ISSN 1224-323X. Leo Butnaru, <i>Manifestele avangardei ruse</i> , Biblioteca Bucureștilor, București, 2012. Ion Pop, <i>Dinspre avangardă spre ariergardă</i> , București, Editura Vinea, 2010. Livia Cotarcea, <i>Avangarda rusă</i> , Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, ediția a II-a, 2009. Adrian Guță, <i>Gerația '80 în artele vizuale</i> , Editura Paralela 45, Pitești, 2008. Ovidiu Morar, <i>Avangardismul românesc</i> , Editura Fundației Culturale Ideea Europeană, Iași, 2005. Alexandra Titu, <i>Avangarda românească</i> , București, 1994. Magda Cârneci, <i>Arta anilor '80. Texte despre Postmodernism</i> , București, Editura Litera, f.a. [1996]. Edward Lucie-Smith, <i>American Art Now</i> , Thames&Hudson, London, f.a. [1994]. Lucy L. Lippard, <i>Pop Art</i> , 3rd edition, William Morrow&Co. Inc., New York, f.a. [1985]. Amelia Pavel, <i>Expresionismul și premisele sale</i> , Editura Meridiane, București, 1978. Marino Adrian, <i>Modern, modernism, modernitate</i> , Editura pentru Literatură Universală, București, 1969. Laurie Schneider Adams, <i>A History of Western Art</i> , Brown&Berchmark, Madison-Dubuque-Indianapolis-Melbourn-Oxford (Eng.), f.a.. H.William Janson, Dora Jane Janson, <i>History of Art. A Survey of the Major Visual Arts from the Dawn of History to the Present Day</i> , Prentice Hall Inc., Englewood Cliffs, New Jersey – Harry N. Adams Inc., New York 1964			
Material didactic propriu: Tiberiu Alexa, <i>Circuitul valorilor de artă și constituirea patrimoniului de produse artistice</i> , prezentare PowerPoint, Universitatea de Nord Baia Mare, 2002-2009 [depus la Secția de Pictură a Facultății de Litere]. Tiberiu Alexa, <i>Modern, Modernism, Modernitate</i> , prezentare PowerPoint, Universitatea de Nord, Baia Mare, 2009-2012 [depusă la Secția de Pictură a Facultății de Litere]. Tiberiu Alexa, <i>Romantismul</i> prezentare PowerPoint, Universitatea de Nord, Baia Mare, 2007-2010 [depusă la Secția de Pictură a Facultății de Litere]. Tiberiu Alexa, <i>Realismul</i> , prezentare PowerPoint, Universitatea de Nord, Baia Mare, 2005-2011 [depusă la Secția de Pictură a Facultății de Litere]. Tiberiu Alexa, <i>Simbolismul</i> , prezentare PowerPoint, Universitatea de Nord, Baia Mare, 2002-2012 [depusă la Secția de Pictură a Facultății de Litere]. Herbert Read, <i>Imagine și idee</i> , Editura Univers, București, 970 George Oprescu, <i>Sculptura românească</i> , Editura Meridiane, București, 1965. Marilyn Stokstad, <i>Art History</i> , Prentice Hall Inc., vol. I-II (revised edition), Englewood Cliffs, New Jersey – Harry N. Adams Inc., New York, 1999			

9.2 Seminar / laborator / proiect / practică	Nr. ore	Metode de predare	Observații
-		-	
-			
-			
Total ore:			
Bibliografie:			

10. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Validarea utilizării conceptelor, teoriilor, metodelor de bază și a tehnicilor, precum și adaptarea permanentă a acestora la noile formule ale concepției vizuale vehiculate în lucrările de artă contemporane se efectuează prin analiza expozițiilor de artă plastică și a altor manifestări culturale organizate de forurile de specialitate (Asociația „Filiala Uniunea Artiștilor Plastici” Baia Mare, Muzeul Județean de Artă «Centrul Artistic Baia Mare», alte instituții culturale băimărene); prin vizite de documentare în atelere ale unor artiști cu recunoaștere națională; prin excursii de documentare la muzee și expoziții din țară (funcție de posibilități și disponibilități).

11. Evaluare

Tip activitate	11.1 Criterii de evaluare	11.2 Metode de evaluare (și forma evaluare: continuă/sumativă)	11.3 Pondere din nota finală
11.4 Curs	Capacitatea de analiză și sinteză; Evaluarea gradului de cunoaștere/asimilare a conținutului <i>curriculei</i> va fi realizată pe baza unei verificări scrise; Gradul de cooperare student-cadru didactic; Evaluarea frecvenței ritmice la activitățile de curs și la activitățile practice extracurriculare; Gradul de cooperare student-cadru didactic; Spiritul de inițiativă al studentului; Evaluarea participării active la activitățile aplicative, constând în analize de caz realizate prin muncă în echipă în cadrul seminarului, respectiv prin muncă individuală independentă, și va cuprinde: participarea individuală la analize în echipă (prezentări orale și/sau în formă scrisă, participări la discuții/dezbateri, elaborare și prezentare de scurte eseuri tematice): ponderea acestei activități va fi de 60% valoarea evaluării secvențiale; o lucrare scrisă realizată prin muncă individuală asistată, privind un subiect – la alegerea cursantului – cuprins în tematica de curs: ponderea acestei activități va fi de 40%.	Răspunsurile la verificare Evaluarea frecvenței Evaluarea calității și relevanței analitice, critice și de acuratețe științifică a lucrărilor	60% 10% 30%
11.5 Seminar / Laborator / Proiect / Practică			

11.6 Standard minim de performanță

- Cunoașterea/recunoașterea corectă a noțiunilor, conceptelor și informațiilor științifice specifice disciplinei;
- Realizarea de proiecte, lucrări/studii analitice și de caz individuale/în echipă, care să ateste utilizarea corectă a principiilor și a metodelor de bază în comunicarea profesională;
- Soluționarea în timp real, în condiții de asistență calificată, a unei probleme/cerințe formulate spre rezolvare interactivă și/sau prin muncă individuală, respectând normele de acuratețe metodologică și de etică profesională.

Data completării: <i>20 iulie 2026</i>	Titulari	Titlu Prenume NUME	Semnătura
	Curs	Cadru didactic asociat dr. Tiberiu ALEXA	
	Aplicații	-	

Avizul Directorului departamentului care coordonează
disciplina, doar dacă acesta diferă de departamentul
organizator al programului de studii

Director Departament
grad didactic, titlu Prenume NUME

Data avizării în Consiliul Departamentului SSUTA
22 iulie 2026

Director Departament SSUTA,
Conf.dr.ing. Adrian Vasile CHIRA

Data aprobării în Consiliul Facultății de Litere
24 iulie 2026

Decan,
Conf.dr. Anamaria FĂLĂUȘ